

cu clasicii la Dunăre Galați

Anul acesta, Festivalul internațional de teatru de la Galați, *Festingal*, nu a mai fost dedicat exclusiv umorului. Tema a fost "Clasicii printre noi": cum ne purtăm cu ei, cum rădem cu/de ei, cum îi respectăm, cum îi manipulăm, cum îi trădăm. Festivalul nu a programat colocvii și mese rotunde, însă excelența organizare a favorizat contacte permanente între critici și realizatori, schimburi de idei informale, degajate, desfășurate îndeosebi pe faleză Dunării, pe care sculpturile moderne realizate începând încă din anii '70 au transformat-o într-un admirabil muzeu. Am regretat că n-am putut sta decât trei zile din cele zece ale festivalului, dar intensitatea experiențelor trăite în sala de teatru sau în discuții peripatetice a compensat fragmentarismul impresiilor.

Am avut prilejul să văd o foarte interesantă montare a *Bacantelor* lui Euripide sub direcția unui reputat om de teatru, Michel Tanner. Spectacolul a fost realizat de Centrul Dramatic Hainuyer al regiunii Hainaut din Belgia și de Colectivul Teatral din Hainaut – Jeune Théâtre International. Modul în care aceste instituții culturale se implică în viața comunitară și explorarea neobosită a noilor căi de integrare socială a actului teatral merită toată atenția și va face curând obiectul unei intervenții ulterioare. Obişnuți cu spații nonconvenționale, actorii belgieni au simțit contactul cu scena italiană a teatrului din Galați ca pe o noutate și o provocare. Spectacolul trupei belgiene, care folosește o adaptare semnată de un important dramaturg, Paul Emond, a impresionat prin tratarea neconvențională și, în

același timp, de mare rigoare stilistică a tragediei clasice. Văzusem relativ recent spectacolul lui Mihai Măniușiu de la Teatrul Național din București, în care se examinau cu un anume patos resorturile obscure ale vieții instinctuale, care dinamitează structurile civilizației. Prin contrast, abordarea lui Michel Tanner este rece și sarcastică. Cinci actrițe, doar, își asumă toate rolurile, inclusiv Corul. Singurul bărbat din echipă asigură fundalul sonor – o rafinată percuție de proveniență nord-africană. Perspectiva este raționalistă, tentațiile dionisiace sunt mai puțin manifestări ale unor pulsuni profunde cât simptome de insuficiență intelectuală, căutări ale unui refugiu din fața responsabilităților și a deciziilor liber asumate. Aluziile la caracterul manipulativ al sectelor sunt ușor de descifrat. Michel Tanner subliniază grotescul, elimină pateticul, stimulează reflecția. El recurge la o profuziune de semne culturale pe care le integrează fără cusături vizibile în spectacol, dovadă de gust sigur și exersat. Amestecă tradiția teatrului popular (*de foire*) cu cirul, cabaretul și cinematograful, toate acestea având drept rezultat faptul că *Bacantele* lui sunt mai curând felliniene decât fanatice. Scena devorării victimei e văzută ca un picnic, lăcomia care amintește de filmul "Marea crăpeliță" constituind un admirabil punct culminant. Spectacolul este însoțit de un elegant și subtil "Jurnal al repetițiilor", exegează inteligentă datorată secretarei literare a teatrului, Myra Iosif Fischmann, mai demult redactoare a revistei "Teatrul" și binecunoscută în cercurile intelectuale ale Bucureștiului.

Un alt moment important al festivalului a fost spectacolul *Prometheus*, după Eschil, prezentat de Euro Theater Central din Bonn. Este un monolog de o oră, susținut de un actor foarte sigur pe mijloacele sale: Bruno Têndera. Vocea sa dobândește efecte de ecou printr-o sonorizare ingenioasă, astfel încât deseori eroul dialoghează cu el însuși. Regizorul Frank Asmus și-a câștigat o anumită notorietate prin montarea unor piese de Beckett și acest lucru se simte în abordarea lui Eschil. În viziunea lui, Prometheus este un Vladimir rămas fără Estragon, care învață să-și asume suferința absurdă, aceea care nu duce la cunoaștere. El stă pe stânca

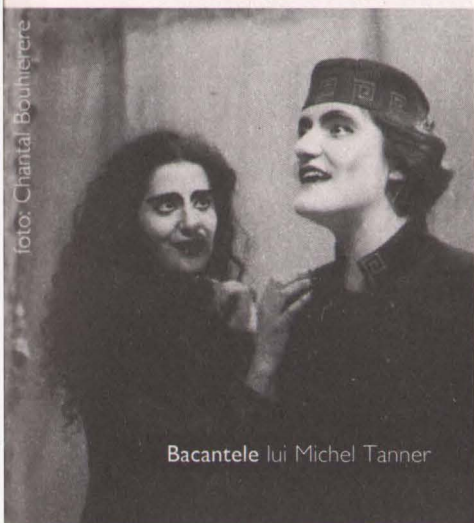
Canaliile de Adina Zeev (Brașov)

durerii sale cu o carte în mână, ca Hamlet. Impresia este de noblețe și măreție liniștită, așa cum caracteriza Winckelmann arta clasică.

Între cele două splendide incursiuni în antichitate, Teatrul "Maria Filotti" din Brăila a prezentat spectacolul mai vechi al lui Mircea Daneliuc *O noapte furtunoasă*. Comicul gros și agresiv, vulgaritatea potențată de supralicitările actricești umbresc ideile regizorale valabile. Cortina este utilizată prea des și fără discernământ la modul cinematografic. Ipingescu și Spiridon sunt niște decrepiți de vârstă a treia și cu toții sunt îmbrăcați ca plăieșii lui Ștefan cel Mare. În schimb, Liliana Ghiță este o Veta excelentă, cu o față de Liz Taylor și o înțelepciune de uz larg. Momentul reconcilierii dintre ea și Chiriac are un haz nebun, eroii reluând punct cu punct scena seducției lui Lady Anne de către Richard al III-lea.

S-au mai prezentat la festival savurosul *Păcală și popa*, premiat la Costinești, frumosul spectacol de comentariu audio-vizual la Shakespeare al lui Răzvan Mazilu și două bune spectacole ale Teatrului "Sică Alexandrescu" din Brașov: *Conu' Leonida* și *Canaliile*, după Volpone, acesta din urmă în regia lui Adrian Lupu. TES a venit cu *Băieții de aur* de Neil Simon, gazdele au prezentat ...Escu, iar Adina Cezar a venit cu grupul de dans "Contemp". Regretând că am părăsit prea devreme malurile Dunării, am rămas cu impresia că toți clasicii s-au simțit bine acolo și că-i voi regăsi oricând, la întoarcere.

Adrian Mihalache

Bacantele lui Michel Tanner